

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafllova ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 300—
polletno 150—
3 mesečno 75—
1 25—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisnena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 480—
polletno 240—
3 mesečno 120—
1 40—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafllova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poština plačana v gotovini.

Ustava republike Poljske.

Prvi tajnik Poljskega generalnega konzulata v Zagrebu, g. dr. Lubaczewski, ki z neobičajno marljivostjo poučuje Poljake o nas in nas o Poljaki, je v zagrebški „Jugoslavenski Njivi“ (št. 28) priobčil članek o poljski ustavi. Iz tega članka posnemamo sledeče:

Kabinet Paderevskega je predložil Sejmu (parlamentu) dne 3. maja 1919 prvi načrt ustave, a za njim so prišle tudi poedine politične stranke s svojimi načrti. Značilno je pri tem, da je konservativni »Klub ustavnega dela« želel Poljski dati federativni ustroj.

Boljševiška invazija je 1. 1920 ovirala delo parlamenta ter se je prvo čitanje ustave vršilo šele 21. oktobra 1920. Drugo čitanje je trajalo do 27. januarja 1921 ter je bilo polno dramatičnih momentov. Tretje čitanje se je obavilo v dneh od 15. do 17. marca 1921 ter je ustava končno bila z znatno večino sprejeta. Izmed 412 poslancev Sejma je glasovalo proti le 58 (socialisti 35 in radikalni težaki 23), toda zastopnik socialistov, ki so glasovali proti, poslanec Nienziakowski je ob tej priliki izjavil: »Večina Sejma se je izrekla za dvodomni sistem (dom poslancev in senat), kar se protivi principu prave demokracije. Sejm je zavrgel načrt o komori dela, o svobodi štrajkov in zaščiti dela. Zato mi ne moremo vzeti na sebe odgovornosti za to ustavo. Vendarle pa smatram za svojo dolžnost, priznati pred narodom, pred delavskim stanom in pred celim svetom, da ta ustava v svojem današnjem tekstu stavi Poljsko v red naprednih, iskreno demokratskih držav in da je v njej cela vrsta svobodoumnih določil, za katere se je proletarijat drugih držav moral čisto težko in dolgo boriti.«

Predsednika Poljske Republike volita na 7 let oba doma (Sejm in Senat) skupno kot narodna skupščina z absolutno večino glasov. Poljska ne priznava nikakršnih privilegijev, vezanih z rojstvom ali izvirajočih iz izvestnih stanov, nikakršnih grbov, niti plemiških ali sličnih naslovov, razen znanstvenih in službenih.

Po zakonu z dne 2. avgusta 1919 so uvedene administrativne oblasti. Poljska se deli v pet okrožij (»vojvodstev«): vojvodstvo

varšavsko, lodzko, kielecko, lublinsko, bjelostocko; Varšava tvori za sebe samostojno administrativno edinico. Na čelu vojvodstva je vojvoda, ki ga imenuje Predsednik države na predlog ministra notranjih del. Vojvoda ima ob strani Vojvodski Svet, ki je nekaka druga in tretja upravnosodna instanca.

Kakor vidimo, se gornja delitev nanaša samo na bivšo Rusko Poljsko, Galicija in Poznanj se polagoma uvajata v ta sistem. V Galiciji je bil doslej vrhovni upravnik Generalni Delegat vlade; njegova zadača je sedaj, da čim prej izvede unifikacijo bivše avstrijske Poljske (Galicije) z bivšo Rusko Poljsko. Delo v tem oziru napreduje in vedno večje število panog državne administracije prehaja pod neposredno upravo poedinih ministrstev. Nedavno je Sejm odobril delitev Galicije v ta okrožja: krakovsko, levovsko, stanislavsko in tarnopolsko okrožje. S tem bo prenehala administrativna posebnost Galicije.

Bivši prusko-poljski teritorij je bil dosle — najzadnji je bil osvobojen — močno avtonomen, ali se ta avtonomija od dne do dne krči ter prihaja ukinjenje posebnega ministrstva za Poznanj neprestano na dnevni red Sejma in vlade.

Za slučaj, da se Gornja Šlezija pripoji Poljski, je Sejm z zakonom z dne 15. julija 1921 odobril avtonomijo del dežele, ki bo garantirala popolno enakopravnost nemškega elementa v vseh panogah državne življenja.

Pričakovati je, da dobi tudi vzhodna Galicija, kjer se močan del prebivalstva računa k Malorusom, nekako avtonomijo; vendar o tej stvari vse poljske stranke ne mislijo enako.

Ob tem poročilu o poljski ustavi moramo naglašati patriotsko višino in politično zrelost poljske opozicije proti ustavi: radi nekkih točk, ki ji v ustavi ne ugajajo, ta opozicija ne zameta vse ustave sploh, marveč izrecno povdarja njene dobre strani; tudi ne naznanja brz boja za revizijo ustave, ker ve, da se bo na temelju sprejete ustave dalo opravljati koristno delo.

Kaj je z »avtonomijami«, je tudi iz našega poročila jasno.

Notranji minister Pribičević o položaju.

Ljubljana, 28. julija.

Kakor smo že včeraj v beogradskem poročilu o seji zakonodajnega odbora kratko javili, je notranji minister Svetozar Pribičević na tej seji imel daljši ekspozé o notranjepolitičnem položaju. Govor notranjega ministra je za presojo sedanjih političnih razmer v državi zanimiv in karakterističen. Vsled tega podajamo v nastopnem obširnejši ekscerpt. Minister je izjavil:

»Potrebno je, da se ukrenejo ostre mere proti komunistom, ker ima vlada mnogo materiala proti njim. Še preden je bila sprejeta ustava, je vlada mislila na potrebo, kako bi se naša država zaščitila. Pri nas je, da rabim besede pokojnega ministra Draškovića, mnogo političnih šarlatanov (kicošev), ki hočejo veljati kot najbolj svobodoumni del družbe in ki na vsako odredbo, s katero se zahteva zaščita države, odgovarjajo, da je ta odredba najbolj reakcionarna in da nas sramoti pred kulturnim svetom v inozemstvu.«

Med tem pa sklepajo v tem času, o katerem pač ne morem reči, da so razmere popolnoma normalne, najbolj civilizirani deli Evrope in sploh kulturni svet »zakone za zaščito države. Tudi oni zakon, ki smo ga morali predložiti narodni skupščini, ni bil drugega, kakor recepcija ameriškega in švicarskega zakona. Ako pa sta ti dve veliki demokratski državi, od katerih je bila zadnja zavetišče za vsakega, ki je bil politično preganjan, mogle skleniti zakon za zaščito države, je popolnoma umestno, da sklenemo tak zakon tudi mi, ki moramo voditi borbo proti notranjim sovražnikom, ki so v zvezi z inozemstvom.«

stvom, ki se proti nam sovražno drži in ki hoče, da zruši našo državo in da izzove prevrat in uprasti vse ono, kar je bilo ustvarjeno z največjimi žrtvami naše generacije.

Ako se predloga takega zakona more imenovati reakcionarno, dovolite mi, da izjavim, da sem ponosen na to, da sem tak reakcionarec. Iz mnogih razlogov je do sedaj izostal tak zakon. Izdana je bila samo »Obznana«, ki se je upotrebljevala od konca decembra l. l. pa do onega časa, ko je bila sprejeta ustava. Rok za to je bil nato podaljšan, dokler se »Obznana« ne zamenja z drugim zakonom.

Ta »Obznana« ima pa samo deklarativni značaj in ni imela nobenih kazenskih sankcij. Upotrebljavale so jo samo administrativne oblasti. Po vseh dosedanjih dogodkih se je izkazala potreba, da se sklene zakon za zaščito države, ki bo preprečil vsako propagando, ki stremi za tem, nasilnim putem izpremeniti državni red, obliko in ureditev države. Vlada je pripravila zakonski načrt za zaščito države. Dovolite mi, da izjavim, da je cela vlada v tem vprašanju solidarna in da misli, da ona ne more vršiti svoje dolžnosti, ako ji narodna skupščina ne bi dala takega zakona. Besedilo zakona je že pripravljeno in se predloži članom zakonodajnega odbora. Vlada smatra donešenje tega zakona za nujno in prosi zato člane zakonodajnega odbora, da z ozirom na potrebno zaščito države in razpoloženje naroda, ki zahteva, da se prepreči protidržavno delo, naj to stvar hitro rešijo.

Boj za obmejni promet.

V Beogradu se vrše nova pogajanja za vzpostavitev prometa Spilje-Radgona in Maribor-Celovec. Čudno je, če prav smo iz tega boja doslej mi izšli skoro brezpogojno kot premaganci in nam je avstr. republika po svoji večjem 50 mož broječi Bauernkommandi diktirala ukinjenje prometa po par kilometrih obmejnega ozemlja, so vendar Avstrijci kot »zmagovalci« nad nami prišli v Beograd, ne pa mi na

Dunaj. Avstrijski listi priznavajo, da se avstrijska delegacija v Beogradu trudi naši vladi dokazati, da bi bilo tudi v našem interesu, ako se obe vladi pogodbeno zavežeta uravnati obmejno razmerje ali kakor to Avstrijci nazivajo: »vertragsmässige Festlegung des kleinen Grenzverkehrs«. Ta »kleiner Grenzverkehr« pa nima kakor se pri nas napačno sodi — v mislih samo železniški prevoz proti Ljutomeru in

Celovcu, toda še v veliko večji meri prost prehod avstrijskega, pa tudi našega prebivalstva v ozemlje Čmurek - Apačka kotlina - Radgona. Svoječas, ko ni bila na tem ozemlju državna meja še določena, se je v Mariboru sestala konferenca zastopnikov obeh držav z namenom, da se obmejnem prebivalstvu določi gotova nevtralna cona, v kateri smejo eni kot drugi, ki imajo svoja zemljišča to ali ono stran pozneje fiksirane drž. meje, neovirano pohajati do svojih posestev. Avstrijci so zahtevali nič manj ko 15 km širine take cone. Takratne razmere so prisilile tudi nas do take koncesije. Ali Avstrijci so pri tem vstrajali tudi še po končni določitvi državne meje. In ker se je naša vlada tej provizorični koncesiji upirala, je vzela rešitev tega vprašanja »Bauernkommando« v svoje roke in kakor že na drugem mestu omenjamo, je s svojim roparskim terorjem prisilila tudi dunajsko vlado h kapitulaciji pred »Bauernkommando« — osebni promet na železniški progi Spilje-Radgona je bil iz strahu pred temi obmejnimi roparji ukinjen. Nato smo mi odgovorili le z ukinjenjem direktnega prevoza Gradec-Celovec in pa z zatvoru murskega mostu v Gornji Radgoni.

Ali smo s temi represalijami kaj dosegli? Malo manj ko nič! Kajti — in v tem imajo Avstrijci prav, vsaka obmejna zatvoritev je dvorezno orožje. Tudi naši obmejni podaniki imajo svoja posestva na avstrijski strani, vsakdanje življenje na meji tira tudi naše državljane v neposredno okolico sosednje države. To je fakt, ki se ne da s šovinizmom izpodbiti. Dokler ne bo naša Gor. Radgona tako razvita, da bo lahko samostojno eksistirala, jo je nemogoče za dlje časa izključiti iz sosednje Radgone. Pride pa v poštev še ves naš promet v Prekmurje in iz Prekmurja, komaj osvojenega dežela, ki vsled teh razmer neizmerno trpi politično še več pa gospodarsko; železnica preko Ormoža — sploh velik ovinek preko Pragerskega — še zdavnaj ni zgrajen. In potem: kaj smo dosegli z zaprtijo osebnega prometa Gradec-Maribor-Celovec? Edino to, da se Avstrijci zdaj vozijo preko Gor. Stajerske sicer nekoliko dalje, zato pa ceneje kot po naši predraži »Južni železnici«, toda vpoštevajoč sitnosti in čakanja na naši meji, tu

Alfonz Daudet:

32

Tartarin na planinah

Roman.

Prevel dr. Ivo Šorli.

— Hé, Tartarin!
— Kje ste, Placid? Pascalon!
— Evo me-e-e-e!
— Le nič se ne bojte, le pogum!

Prava panika! Potem potegne močen veter, raztrga meglo in jo odnese. Kakor pajčolan, čegar konci vise po trnju, nato pa vijugast blisk in za njim pod vagoni potnikov strašen grom... »Moja kapla!« zavpije Spiridion, ki mu je vihar odnesel pokrivalo in ki mu zdaj štrleči lasje prasketajo električnih isker. Sredi nevihte, naravnost v Vulkanovi kovačnici stoje...

Tu se prvi spusti v besen dir Bravida, za njim ostalo odposlanstvo. Toda že jih ustavi krik P. P. D., ki misli na vse:

— Nikar, ljudje! Ne pozabite strele!

Sicer pa bi se bili morali že sami ustaviti. Strmina je bila le preveč viseča, grapasta in drčava ter zaradi strašnega naliva vsa en sam hudournik z grmečimi slapovi. Da, pot nazaj je bila pod to besno ploho, med sikajočimi bliski in kratkimi udarci groma, s tem polzenjem, padanjem in prisiljenim ustavljanjem tako grozna, da so mogli le korak za korakom dalje. Pascalon se je križal, kakor da je doma v Taraskonu ter klical kakor v Taraskonu: »Svejto Marto, svejto Heleno in

svejto Marijo Magdaleno« na pomoč. Excourbanis je klet: »Prokleta rejč!«, Bravida, najzadnji, pa se je ves čas nemiren obračal: »Kakšen vrag se plazi za nami... piska, dirja pa se spet ustavi? ...«

Ko so bili v prvem nadstropju gostilne spet na varnem in je videl predsednik svoje ljube planince, kako se grejejo in suše okrog velikanske peči ter se je že širil po sobi vonj kuhane vina, tedaj se je junak naenkrat stresel.

— Zdi se mi, da jo imam... pravi ves bled.

Da jo ima!... O, ta nedoločena in kratka, a vendar tako strašna taraskonska beseda! Zakaj ta beseda pomeni Tarasconu vse bolezni: kugo, kolero, črne kozce, zlatenico, mrzlico, mrtvoud — in vse po vrsti jih pričakuje, če se mu le od daleč zazdi, da mu kaj ni prav.

Tartarin jo ima! Na nadaljevanje poti seveda še misliti ni — delegacija ve, da je treba bolniku zdaj najprej miru. Naglo dajo segreti posteljo in posilijo predsednika z vročim vinom. In glej: že po drugem kozarcu začuti po vsem telesu mehko toploto in nekako gomazjenje, ki obeta dober uspeh. Z dvema blazinama za hrbtom, s pernico na nogah in svojo planinsko ovratnico okrog in okrog glave leži tu sredi prijetnega vonja po jelovini, s katero so preoblečene stene te kmečke sobe z malimi okenci in svinčenih okvirjih.

Neizrečeno sladko mu je poslušati tuljenje nevihte tam zunaj in gledati te ljube

planince okrog svoje postelje.

Naenkrat plane v sobo Pascalon, ki je bil šel v prtljice po novo posodo groga. Vse na njem se trese in več od ene sekunde samo zeva; potem pa komaj slišno zahrope: »Divja koza!«

— Divja koza? ... Kje? ...
— Zdolaj... v kuhinji! — Greje se! ...
— Kdo? — Kaj? ...
— Ti nori! ...
— Če bi šli vi pogledat, Placid? ...

Bravida se obotavlja... Zato gre Excourbanis... po prstih... Toda že se vrne, še bolj prestrašen od Pascalona... To je res že preveč! Divja koza pije kuhano vino! ...

To si je reva po tem divjem diru, s katerim je nastopila gori, tudi pošteno zaslužila! Zakaj vsak hip se je bilo treba besno pogneti pa se spet trdo ustavi, kakor je pač spoznal za pravo njen gospodar, ki ji navadno ni nalagal težjega dela, nego da je kazala gostom v sobi, kako krotka in poslušna živalica je.

— To je strašno! vzklikne Bravida in se niti ne trudi več, da bi več razumel. Tartarin pa potegne svojo ovratnico kakor kako nočno kapo čez oči, da bi zakril odposlanecem svojo prirčno veselost, ki se ga loteva, ko vidi, da se mu bolj in bolj in že na vsak korak odkriva — Bompardova švica.

Ah, ta švica, ki je na videz tako strašna in nevarna, v resnici pa tako malo strašna in tako malo, malo nevarna! ...

X.

Poln je to jutro hotel Bellevue na Malem Schneidecku. Navzlic dežju in vetru so po-

gnili mize zunaj pod pokrito verando, da so turisti med obedom lahko občudovali na levi v globini kakih dveh tisočev metrov prekrasno grindelwaldsko, na desni lauterbrunško dolino, prav nasproti pa in navidezno ne več nego na en strel daleč neomadeževana, veličastna pobočja Jungfraue, njena snežišča in lednike, vse to odsevajočo in ves zrak naokrog razsvetljujočo beloto, v kateri se zde kozarci še bolj prozorni, namizni prti še bolj beli.

Toda že nekaj časa sem je obračala splošno pozornost nase kričeča, bradata karavana, ki je bila pravkar dospela na konjih, muhah oslih, celo v nosilnici. Zdaj se je pripravljala na nadaljnjo turo z obilnim obedom, polnim živahnosti in šuma. Vse to je bilo seveda v čudnem nasprotju s slovesno dolgočasnostjo odličnih riževcev in češpljevcev, zbranih zdaj tu gori: lorda Chipendala, belgijskega senatorja z družino, avstroogrskega diplomata in raznih drugih. Došleci so zaporedoma vstajali in tekali, da priporočijo vodnikom še to in ono. Pregledovali so zaloge živeža, skrbeli sploh za vse, kar je bilo v zvezi z odhodom, in človek bi bil mislil, da je vsa ta bradata družba namenjena na vrh ter da samo zato tako kriči in se kliče s kota v kot čez vso teraso:

— He! Placid, pogledajte, če je skleda že v nahrbtniku. In peji samovarčka ne pozabite, čol!

Sele pri odhodu se je videlo, da je bilo vse drugo samo spremstvo in da gre samo eden na vrh. Toda seveda: kakšen eden!

ti glede časa vožnje Avstriji le profitirajo, ako se vozijo preko Gor. Stajerske. S to represalijo torej Avstrije nismo prav nič ali zelo malo obično kaznovali. Napaden je tudi naš račun glede osebnega prometa proti Ljutomeru, češ saj imamo zdaj zopet redno avto-zvezo. Kako je zdaj s to »redno« avto-zvezo, to ve le tisti, ki je primoran se je v skrajni sili poslužiti. Kaj bo šele po zimi?

Za rešitev tega vprašanja se bje zdaj kakor rečeno boj v Beogradu. Gotovo je, da imamo i mi vsi zelo velik interes na tem, da se

čimprej ugodno reši. A gotovo je, tudi da imajo Avstriji še večji interes na tej rešitvi. Ne le, da imajo Avstriji več kot naši obmejni državljani svojih zemljišč in posestev na naši strani, ampak oni sami so še bolj kot mi v strahu pred peščico Bauernkomanda v Čmu-reku in Gozdju. In ker imajo tudi v političnem oziru več povoda se neovirano družiti s svojimi ljudmi na našem obmejnem ozemlju zato — iz vseh treh vzrokov so šli oni v Beograd, da izvojujejo ta boj svobodnega prometa na obmejnem ozemlju.

Politične vesti.

— Konferenca zastopnikov vladne večine. Beograd, 26. julija. Danes ob 5. popoldne so imeli zastopniki skupin vladne večine konferenco, na kateri je ministrski predsednik Pašić poročal o zunanjih dogodkih ter naznanil, da se je vlada odločila, da se podvzamejo najenergičnejše odredbe proti komunističnemu pokretu. Nato je notranji minister Pribičević obrazložil zakon za zaščito države ter naglašal potrebo, naj bi se materialno stanje upravnih organov izboljšalo, da bi čimbolj vestno opravljali svojo dolžnost. Definitivna odločitev o tem vprašanju še ni padla. Konferenca je v načelu pristala na predlog notranjega ministra Pribičevića glede zakona o zaščiti države, da se bo o tem razpravljalo. Jutri popoldne se vrši zopet konferenca zastopnikov skupin vladne večine in se bo razpravljalo o nadaljnjem delu.

— Za red in mir v državi. »Jugoslovenski List« v Sarajevu piše med drugim: Vsa naša javnost je pod vtisom umora ministra Draškovića, enega najposposnejših naših ljudi, odločnega zagovornika in borca za narodno ujedinjenje. Atentati so razumljivi v državah, kjer ni svobode in zakonov, kjer vlada brutalna sila nad pravico. Tam so atentati obupni ključ pravice in morejo biti vzlic prelite krvi celo simpatični. Pri nas pa v svobodni ujedinjeni domovini, postavljeni za novo ustavo na demokratične temelje, kjer se more razvijati vsak razred, kjer so zajamčene pravice vsakemu državljanu, ki se pokorava obstoječim zakonom, pa so atentati odurni. Ti atentati niso samo izraz bolnih utopij, ampak so inspirirani od naših starih sovražnikov, ki ne morejo gledati mirnega razvoja naše države. Tudi danes pravimo, da se ne sme vršiti splošno preganjanje komunistov. Ne smemo se vračati v dobo, ko so se preganjali ljudje le radi načel, ki so jih izpovedovali, ko so rimski imperatorji izvršili deset splošnih preganjanj prvih kristijanov, ko so bili v eni noči na Francoskem umorjeni vsi hugenoti. Toda komunizem se ne sme več smatrati kot navadna neškodljiva struja, ki se bori samo za svoja načela. Jugoslovenski komunizem je zaveznik tolikih naših sovražnikov, preiskava v Beogradu pa je dognala, da prejemajo komunisti iz Madžarske denar. Kdo more odločno ugovarjati, da ne prejemajo denarja tudi iz Italije? Poleg komunistov pa imamo v državi tudi druge elemente, ki bi radi omajali državne temelje. Madžari in Italijani podpirajo z denarjem dr. Franka in druge frankovce, zakaj ne bi podpirali tudi komunistov? Največ komunistov, ki so najboljši druzi, je ravno na periferijah države. Komunizem je znano, da jim je v naši državi nasprotna ogromna večina naroda, da ne bi mogli obdržati oblasti niti tri dni, četudi bi se jim posrečilo uničiti državo. Mnogo znakov kaže, da stojijo za našimi komunisti gotove inozemske sile. Iz beogradske preiskave je razvidno, da je bil atentat na reagenta zasnovan v Pešti. Verujemo, da ogromna večina naših komunistov ne ve za to, pa tudi ne sme vedeti, toda brez dvoma je, da se poslužujejo komunistov tuje sile za svoj imperijalizem. Naša država mora biti ravno vsled tega zelo pozorna in energična. Vokviru ustave je treba storiti najodločnejše korake, ker nad vsem je rešitev države. To nam kaže Cavour, najustavnejši in najliberalnejši državnik 19. stoletja. Ko so v Piemontu člani društva »Giovine Italia« pričeli z atentati, je nastopil Cavour z ostrimi zakoni, ki so bili celo protivni ustavi, čeprav je bil sam stvaritelj italijanske ustave od 1848. Ko so ga v parlamentu napadli, da krši ustavo, je odgovoril opoziciji kratko: Gospoda, država mi je najvišji zakon! Tako naj bo tudi pri nas.

— Komunistični poslanci. Beograd, 27. julija. (Izvirno.) Tajnik komunističnega poslaniškega kluba Ferić je danes odpisal brzojavne pozive vsem odsotnim, zlasti v inozemstvu bivajočim poslancom, da se takoj povrnejo v Beograd zaradi sedanja politične situacije. Komunistični poslanci se nameravajo udeleževati sej in razprav o zakonu za zaščito države.

— O naših komunistih piše zagrebški »Riječ«, da se do nedavna niso zdeli nevarni naši državni, toda po vukovarskem kongresu, kjer so mladi, fanatični, demagoški in brezobzirni elementi po nalogu iz Moskve popolnoma izrinili iz delavskega razreda izkušene in trezne voditelje, se je položaj zelo spremenil. Naravno, da so tudi meščanske stranke spremenile napram komunistom svoje stališče, komunisti pa so spremenili tudi način borbe. Komunisti so se družili s separatisti v najhujši

opoziciji proti demokratskim, naprednim elementom. Komunisti pobijajo evolucijo, ker so pristajali revolucije in diktature manjšine nad večino, pristajali nasilja in ne zakona, ustave in mirnega razvoja, ki omogoča vsakemu, da po svoji moči sodeluje pri vstvarjanju boljših gospodarskih razmer. Komunisti sklepajo zveze s sovražnim inozemstvom, povzročajo smoto sebi, narodu pa škodo, ker ga hočejo razdrobiti in dovesti zopet v suženstvo. Oni pa, ki nimajo drugega načina, da premagajo silno idejo evolucije, postajajo morilci, ker vidijo, da nimajo moči za uničenje države in naroda, ki je že itak izkrvavel za svojo svobodo.

— Hišne preiskave pri zagrebških komunistih. Zagrebška policija je izvršila ponoči v zvezi s preiskavo proti članom komunistične teroristične akcije celo vrsto hišnih preiskav pri znanih komunistih in zastopnikih delavskih sindikalnih organizacij. Češki listi poročajo, da so v Zagrebu doslej aretirali že 600 oseb — Zagrebška policija je sedaj zasedla dalje vse prostore tukajšnjih raznih sindikalnih organizacij, izvedla v njih hišne preiskave in zaplenila arhive. Ti ukrepi so bili storjeni radi tega, ker se je dokazalo, da so stali na čelu teh organizacij izraziti komunisti, katerim so bile te zgolj sredstva za razširjanje komunističnih idej.

— Odurnost hrvaških separatistov. Ob priliki pogreba Zlatka Arnolda, ki ga je ustrelil v železniškem vozu orožnik Kružić, so priredili razni zagrebški protidržavni elementi odurno demonstracijo proti državi. Srbom in Beogradu. Čeprav je bilo tudi masi znano, da je izvršil orožnik zločin in da bo za to strogo kaznovan, so porabili separatisti ta tragični slučaj, za svoje radičevsko - komunistične cilje. Na pokopališču so razni elementi govorili odprto proti državi in pozivali na masčevanje. Celo neka ženska Fürst je javno pozivala maso na upor. Po končanem pogrebu se je zbralo okoli 300 frankovskih in radičevskih mladitcev v spredvor ter so šli po mestu, kjer so upili: živla hrvatska republika, dol Srbi, dol Beograd, živla svobodna Hrvatska! itd. Trezni in miroljubni meščani so se zgrajali nad to odurnostjo protidržavnih elementov, ki so zlorabili tragično smrt v svoje umazane politične svrhe. Zdi se, da bo treba v Zagrebu temeljito pomesti z raznimi protidržavnimi elementi.

— Komunistična svoboda. Te dni je imel v praškem ljudskem domu znani Engelbert Kučera zanimivo predavanje o razmerah v komunistični Rusiji. Kučera je živel med vojno štiri leta v Rusiji, kjer je od blizu proučeval razmere pod carskim režimom in se spoznal tudi z razmerami pod sovjetsko vlado. Pred kratkim se je vrnil iz Rusije kot poročevalec. Kučera je torej očividno in dober poznavatelj ruskih razmer. Med drugim je govoril o tako proslavljeni komunistični svobodi ter izjavil: Posamezni možički imajo vso moč v svojih rokah in so vpeljali oligarhični sistem vladanja. Tudi boljši komunistični elementi so spoznali pravi položaj in smatrajo komunizem za največjo neuredo. Niti carjev bič ni bil tako hud, kakor je današnja takozvana komunistična svoboda. Železnice so v obupnem stanju. Mestno prebivalstvo in vojska trpi na poslediceh spora med velikomestnim proletariatom in kmečkim prebivalstvom. Ruski kmet je doživel par revolucij in se ne boji proletarskih groženj. Zato so komunisti obkolili kmetije in odnesli kmetom zadnje zrno iz kašče. Naravno, da so se temu početu uprli kmetje in nastali so krvavi boji. Zadnje čase se sicer konstatira sprememba Ljeningove politike napram kmečkemu prebivalstvu. Tudi usoda delavstva je obupna. Delavce je sužen, ki ne sme zapustiti svoje tovarne in ne spremeniti svojega bivališča. Govornik je opisal razmere ob priliki zadnjega kongresa v Moskvi. Dočim je dobil delavec komaj za silo živčja in strehe, so živeli zastopniki posameznih komunističnih organizacij v prvotnih hotelih. Jedli so meso, bel kruh, surovo maslo, sir, sladkor, reči, o katerih ruski delavec komaj še sluti. Največji sovražnik sovjetskega sistema je birokratizem. Pet višjih uradnikov kontrolira dva upravna uradnika in tako naprej. Šolestvo in pravosodstvo sta v raspadu. Govornik je končno izjavil, da mu mora pomagati evropski proletarijat s svojim kulturnim in socialističnim stališčem. — Tako poroča o komunizmu mož, ki je bil sam komunist, ki pa je v očigled »komunistični svobode« za vedno zavrgel komunistično utopijo.

— Detektivji spremljajo komunistične poslance. Sarajevski listi poročajo, da spremljata po dva detektivja v Sarajevu se nahajajoče komunistične poslance. Listi ne vedo, ali je to ukaz notranjega ministrstva, ali pa prošnja ko-

munističnih poslancev za osebno varstvo.

— Za ožje stike med našim in češkoslovaškim tiskom. Iz Beograda poročajo, da je dospel tja vodja češkoslovaškega presbitorja g. Čermak, ki se je sestel z vodjo našega presbitorja v svrhu ožjih vzajemnih stikov med našim in češkoslovaškim časopisjem.

— Anglija se oborožuje. »Daily Mail« poroča, da se je angleška vlada izrekla za zgradbo velikih vojnih ladij in za nadaljevanje oborožitve na morju.

— Lakota in kotera na Ruskem. Dunajski listi poročajo, da se je strašna lakota razširila že na ves okraj ob Volgi, od Vjatke preko Saratova do Astrahana na Kaspijskem jezeru — na ozemlje s 25 milijoni prebivalci. Vasi so prazne, kmetje beže ter hočejo prodreti prav do Nemčije. Celo v žitnih krajih ni več dovolj moka ter si pečejo kruh iz drevesnih skorij in zmletih kosti. Vlada v Moskvi je brez glave. Posebni komisiji za stradalajoče kraje je postavljen na čelo Kamenjev kot predsednik in kot častni predsednik pisatelj Vlad. Korolenko. V Moskvi je proglašeno obsešno stanje, ker so se združili menišeški delavci, da bi vrgli sovjetsko vlado. Baje je Kamenjev že sam izjavil, da je pomoč za vse stradalajoče gubernije nemogoča, ker bi morala biti ogromna. Dejal je baje, da »upa dobiti vsaj toliko živil, da nasiti elitne čete, ki bodo lahko zatrlje vsak upor.« Kamenjevu je torej predvsem za rdeče čete, vse drugo občinstvo je nevažno. Boljševiki še danes mislijo le na to, kako bi vzdržali svojo moč! Caricin je ljudstvo iz obupa norušilo, Saratov je velikanska bolnica: ljudje umirajo po cestah. Po vaseh umira po 60 oseb na dan. Trume stradalajočih begajo po stepah ter jedo travo, drevesno listje in se prepeajo za vsako biljko. Iz severnega Kavkaza, Sibirije in Turkestana so dospeli v Moskvo karavane, ki hočejo v Nemčijo. V Ufi se je začel glad že marca meseca. Povsod poginja živina, ker ni krme. Kmetje prodajajo vse za malenkostne vsote, da bi kupili kruha. V republiki baškirske preživljajo s koreninami. Baškirci beže preko gora in večinoma iz slabosti na begu poginjajo.

— Habsburžani naj zapustijo Evropo. »Arbeiter Ztg.« piše ob priliki poročila, da namerava bivši cesar Karol zopet pobegniti iz Švice, da bi vsak poskus habsburške vzpostavitve pomenil za Avstrijo meščansko vojno in vojno v Srednji Evropi. Na vest, da se pripravlja Karol v Budimpešto, naj odgovori vsa Evropa: Proč s Habsburži iz Švice, proč z njimi iz Evrope!

Iz naše kraljevine.

— Regentovo bivanje v inozemstvu. Beograd, 27. julija. Regent prestolonaslednik Aleksander ostane v Franciji še nekoliko tednov. V Franciji ga povsod sprejemajo z največjim spoštovanjem in pozornostjo. V naših službenih krogih še ni potrjena vest o njegovi zaroki z vojvodinjo de Vandome. Medtem se more iz njunih priprav za opremo novega dvora v Beogradu sklepati, da vesti o tej zaroki niso brez podlage.

— Iz vojaške službe. Za pomočnika komandanta 4. armije v Zagrebu je imenovan general Peter Pečić.

— Odlični tuji v Beogradu. Te dni je dospel v Beograd ameriški žurnalista Viljem Hauvel, ki se hoče informirati o gospodarski in parlamentarni situaciji v naši državi. Hauvela je sprejel v posebni avdienci tudi ministrski predsednik g. Pašić. V kratkem pa pride v Beograd Viljem Dichenson, član angleškega parlamenta in tajnik »Lige cerkev«.

— Potovanje francoskega poslanika. Te dni je dospel iz Beograda v Zagreb francoski poslanik na našem dvoru in pooblaščen minister Clement Simon. Gospod poslanik potuje po vseh krajih naše države, da spozna politične in ekonomske razmere. V Zagrebu je poslanik posestil več politikov, Savez industrialcev itd. Naglašal je, da se njegova država zelo zanima za našo, in to za vse kraje od Vadarja do Triglava in za vsa plemena, ker je živa želja Francije, da nam daje pri ureditvi in ureditvi naše edinstvene države v vsakem oziru prijateljsko pomoč. 26. t. m. je g. poslanik obiskal nekatere kulturne institucije v Zagrebu. Posebno se je zanimal za vseučiliško knjižnico, za prekrasno grafično zbirko, in za zemaljski arhiv. Popoldne je bil v francoskem konzulatu sprejem zagrebške francoske kolonije. Včeraj je gospod poslanik odpotoval v Ljubljano, odkoder odide na Bled ter nato do Plitviških jezer v Bosno, Dalmacijo in v Cetinje.

— Tiralica za glavnim inspiratorjem atentata na ministra Draškovića. Preiskava zaradi atentata na ministra Draškovića je ugotovila, da je bil glavni inspirator atentata Rudolf Hercigonja. Za njim je izdana nastopna tiralica: Hercigonja Rudolf, rojen 1896, v Zagrebu, pristojen v občini Tuhel, kotar Klanjec, rim. kat. vere, samec brez stalnega posla, sin Martina in Antoniije Turjak, srednje postave, ko stanje las in obrvi, okroglega od solnca ožganega lica, sivih oči, nekaj višjega čela, primerneke nosa, ima vse zobe in okroglo brado. Glavni inspirator atentata na ministra Draškovića je pobegnil neznanom. Dne 22. julija so ga videli v okolici Zagreba. Od takrat so izgubili vsako njegovo sled. Ministrski svet je razpisal za onega, ki ga najde, ali izročiti oblasti, nagrado 10.000 dinarjev.

— V Osijeku prijeti vodja komunistov. Iz Osijeke javljajo: Tukaj so prijeti vodjo komunistov Matijo Zeislerja, ki je hotel za nedeljo sklicati komunistični shod, na katerem bi imela govoriti člana komunistične centrale Laza Stefanović iz Beograda in Mavrić iz Zagreba.

— Frankovska kultura. Zagreb, 27. julija. V terek popoldne je bil svečan pogreb ustreljenega bančnega uradnika Arnolda. To priliko so izrabili gotovi frankovski separatistični elementi v svoje politične svrhe. Sprevod so opazovali pri tovarni koži tudi dalmatinski dijaki - izletniki iz Splita. Ker so imeli v gumbicah, oziroma na prsih državno trobojnico, to frankovske separatiste tako razburilo, da so začeli vpiti in tuliti: »Evo Vam račice! Evo Raca!« Nekateri pa so planili na dijake ter jih začeli pretepavati in dejansko hurlati. Kulturni frankovci so težko ranili enega dijaka, katerega pa so pri tem okradli in mu vzeli 300 dinarjev. Policija sedaj zasleduje krivce. Split-ski dijaki so se odpeljali v Ljubljano.

— Madžarska vohunštva v Medijurju in Prekmurju. Iz Čakovca poročajo: Dne 19. t. m. so postavili Madžari na mostu med Kotoribo in Mura-Kereszturom zasedo, kjer so čakali z oddelkom konjenice, oddelkom pehote in dvema strojnica, da bi pričeli zaupnika zagrebške komande mesta Hajdukovića in Godlerja, ki sta poizvedovala in zasledovala madžarske vohune v Medijurju in Prekmurju, kjer so Madžari pripravljali vpad za poslovanja ententne komisije za razmejitev z Avstrijo. Zaupnikoma se je tudi posrečilo prijeti vse vohune, od katerih so bili nekateri že po dve leti v madžarski službi. Madžari so radi tega razpisali za prijete nekaterih naših organov nagrade 50.000 kron. Eden izmed madžarskih agitatorjev po imenu Kukac, je prešel 20. t. m. z oddelkom vojakov demarkacijsko črto z namenom, prijeti na našem ozemlju nekatere naše organe, s katerimi so skušali na lokav način baje stopiti v pogajanja. Pri tem pa so naleteli na naše straže, pri kateri

se je nahajal preoblečen tudi Hajdukovič. Madžarskega agitatorja Kukca so naši takoj ustrelili, medtem ko so ostali madžarski vojniki pobegnili preko meje. Znani vohun Schneeweiss, tajnik izsledovalnega častnika stotnika Kiralyja, ki je na nasprotni strani čakal s konjenico, da bi v primernem trenutku prišlo na pomoč, je istotako pobegnil, ko je videl, da njegovi beže. Pri ubitem vohunu so našli vohunsko legitimacijo, ki mu je služila pri prehodu preko meje.

— Školstvo pri nas in v Dalmaciji. Rojak nam piše iz Dalmacije: Skoro vsa naša duhovščina in po njej zaslepljeni nabuhljeni napadajo neprestano Sokola na vsakem koraku, v katerem vidijo samo zlo in rovarijo proti njemu. Kako priporočljivo bi bilo, da bi ti gospodje prišli malo na jug v Dalmacijo, da bi videli, kako njihovi duhovni bratje delajo za Sokola, a ne proti njemu. Samo en vzgled: 17. julija je bil sokolski zlet Boke Kotorske v Tivtu. (Tivat, pomorska baza, arsenal.) Vse mesto je bilo v zastavih, pa tudi z župnišč in izpred cerkve so vsele državne in narodne zastave, a ne one rumenobele, kakor na Kranjskem. Pred obdinskimi hišo je pozdravil Sokole župan, odgovoril pa mu je (prekrižajte se slovenski duhovniki) Sokol - pravoslavni menih oče Petković takole: Danes so se sestali Sokoli vse Boke, da manifestirajo narodno slovo, ujedinjenje in bratsko ljubav. Sestali smo se, da pokažemo napredek Školstva, kako se širi sokolska ideja po vseh mestih in vaseh brez razlike vere. Pripravljeni smo, da gremo v boj proti sovražniku naše ujedinjene države in naše kraljevske hiše. Popoldne je bila javna tečajevadba, pri kateri je bilo par tisoč ljudi. Med njimi polno katoliških in pravoslavni duhovnikov, na tribuni pa na odličnem mestu nad vse priljubljeni škof g. Ucellini. Kaj poredijo k temu kranjski duhovniki? Zakaj oni ne delajo tako kakor njihovi bratje na jugu? Tako živimo mi lepo v slogi in vsi imamo pred očmi samo napredek Školstva in naše mlade države. A na Kranjskem?

Telefonska in brzojavna poročila.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

— Rim, 27. julija. Včeraj je predložil zakladni minister De Nava državni proračun za leto 1921/22, ki izkazuje deficit 5 milijard lir. Minister je na široko razlagal težko finančno stanje, kazal na potrebo novih obremenitev in na potrebo skrajne varčnosti v državni upravi. Na koncu svojega obsežnega govora je poudarjal, da more samo mirna Italija premagati gospodarsko krizo in držati kvišku javni kredit, ki je največja dobrina vsakega naroda. Zato kliče z glasnim povdankom po pomirjenju, ki je neobhodno potrebno za vzpostavitev gospodarskih razmer v deželi. V zbornici je prišlo do prekananja, ko je govoril Nemec Toggenburg, izjavljajoč, da on kot notranji minister avstrijske vlade ni nikdar izjavjal politike, ki bi druge zatirala in jih obsipala s krivicami. Včeraj je sodeloval skupno s poslancem Grandijem in njegovimi prijatelji. Trdil je nadalje, da ni kaj nikdar nobene sovražnosti do trentinskih Italijanov. Ugovarjal mu je socialisti Italijan, rekoč, da je bil Toggenburg za časa vojne samo izvrševalec sklepov oblasti, ki so stale nad njim. Ko je bil Toggenburg avstrijski notranji minister, v resnici niso bili internirani nikaki Italijani, ker so bili internirani vsi že, ko je bil on namestnik v Innomostro. Flor je očital dalje poslancem ljudske stranke iz Tridenta zapozneli patriotizem in avstrijskantsvo. Nato je prišlo do burnih prizorov med fašisti in komunisti, ko se je zahteval od ministrskega predsednika odgovor na dogodke v Sarzanu, Roccastradi in drugih krajih. Bonomi je odgovoril, da ne more odgovoriti radi velikega števila vprašani in s prednašanjem takih obžalovanj vrednih dogodkov vsaki dan, se ne pomaga delovanju za potrebno pomirjenje dežele. Med hrupom in krikom je bila seja zaključena.

VPRAŠANJE ZAPADNE OGRSKE.

— d London, 2. julija. Diplomatski sodruknik lista »Daily Telegraph« javlja, da je poslaniška konferenca po nujnem priporočilu predsednika Cambona sklenila podaljšati Madžarski rok za izpraznitev Zapadne Madžarske do 27. avgusta. Angleška vlada je bila mnenja, naj se izpraznitev izvrši takoj in je predlagala kot končni termin 18. avgust. Pojasnilo pa se je, da pade ta dan v bližino madžarskega narodnega praznika sv. Štefana, kar bi moglo dovesti do šovinističnih manifestacij oziroma novih državnoprevratnih poizkusov habsburških pristašev.

KONGRES STROKOVNIH ORGANIZACIJ V FRANCIJI.

— d Nauen, 27. julija. Kongres francoske zveze strokovnih organizacij se je otvoril v ponedeljek ob prisotnosti tisoč delegatov kakor tudi več zastopnikov iz inozemstva. Po vesteh listov je došel v Lille klub polic. odredbam kot Ljeningov poslanec tudi glavni tajnik komunistične internacionalne strokovnih organizacij Rusovskij, ki ga spremlja trojica lezkovih komunistov. Pri razpravi vprašanja izključitve ekstremistov je došlo do težkih izgovorov. Neki anarhist je streljal

z revolverjem v govorniško tribuno, vendar pa ni nikogar ranil.

FRANCOSKA POLITIKA.

— d Le Havre, 27. julija. Na poti v Rouen je stopil predsednik republike Millerand na suho. Odgovarjajoč pozdravnemu nagovoru tamošnjega prefekta je izjavil: Francija ve, kaj dolguje svojim zavznikom, kakor vedo ti, kaj dolgujejo Franciji. Francoska vlada bo pri vsakem sklepu, ki ga bo imela ukreniti, mislila na vzdržanje alians, toda Francija se zavezuje, da kakor tudi njeni zavezniki, da interesi narodov, ki so se borili ramo ob ramo, danes niso identični. Samo prav in umešno je, da ohrani vsak narod poleg prijateljstva in zvez z drugimi svojo svobodo. Francozi morejo Franciji zaupati, ker je izšla iz slavne vojne z večjim ugledom, kakor ga je kdaj uživala. Francija si želi miru in ga namerava čuvati. Zahteva, da je to mir gotovosti in časti, in mir, kakor so si ga želeli francoski mrtveci.

BREZPOSELNOST V ITALIJI.

— d Rim, 26. julija. Vlada je predložila poslanski zbornici več zakonskih načrtov, ki imajo namen, omejiti brezposelnost. Zakonski načrti predvidevajo 61 milijonov za grajenje mostov in cest, 45 milijonov za izkoriščanje vodnih sil, 50 milijonov za grajenje pristanišč, 29 milijonov za naprave proti povodnjim, 42 milijonov za zgradbo v Kalabriji, 10 milijonov za besneško luko, 5 milijonov za izboljšanje cest v bivšem vojnem ozemlju in 90 milijonov za železnice. Razen tega zahtevajo kredita 300 milijonov za predelsko in 60 milijonov za sugansko železnico.

ANGLIJA IN MISIJONARIJ.

— d London, 27. julija. Ministrstvo za kolonije odreja, da smejo misijonarji tujih narodnosti delovati v angleških kolonijah in ozemljih, ki so pod angleškim varstvom le tedaj, ako se obvežejo, da se bodo posvečali le dušskrbstvu in opuščali vse, kar bi moglo motiti dobre odnose med domačini in zakonito vlado.

AMERIKA PROTI FRANCOŠKEMU IN ANGLEŠKEMU MILITARIZMU.

— d Pariz, 26. julija. Iz Washingtona se poroča: Senator Borah je v senatu predlagal, da naj se izplačanje dolgov zaveznikov od godi do časa po nameravani razorožitveni konferenci. Ako se zunanje vlade ne bi mogle z Zedinjenimi državami sporazumeti o razorožitvenem programu, bi dalo to ameriški vladi pravico, da vstraja pri načelnem izplačanju dolgov in obrestih. Ako bi vlade še naprej izdajale znatne vsote za svoje vojne priprave, bo Amerika preikone pričela drugo politiko. Francija s svojo armado 800.000 mož je prekomerno močna in tudi Anglija izdaja ogromne vsote za svoje priprave.

Stavbna in javna dela v Ljubljani.

Ugodno vreme zadnjih petih tednov je v Ljubljani viden napredek zidarskih del pri novih stavbah zelo pospešilo. Ker je na stebriščih na razpolago dovolj delavcev in materiala, bodo nekatera poslopja — ki so se pričela graditi v zadnjem času — do zime v surovem zidovju dograjena in tudi pod streho. To sta n. pr. ob podaljšani Miklošičevi cesti novo bančno in poslopje Prometnega zavoda za premož, morda tudi stavba Gospodarske zadrugne banke nasproti Uniona. Zgradba palače Kreditne banke ob Dunajski in Aleksandrovi cesti je dospela s surovim zidom do prvega nadstropja, vsi drugi prostori v pritličju in podzemeljski so dovršeni. Poženolova vila in ona J. Jovana ob Ahačelji cesti sta dodelani, zadnja se tudi že vporablja. Na Sv. Petra cesti je skladiščno poslopje dograjeno in bo v kratkem pokrito. V Anton Knezovi ulici prične še to letoje Slovenska Eskomptna banka z zgradbo stanovanjske hiše. Na trgu Tabor gradi tačas Sokol I. prostorno poslopje za garderobo in orodje. V osrednjem bo v višini s streho v zvezi protina tribuna. Telovadišče je razširjeno, vodovodi in električni tok montirani, godbeni paviljon pa okusno pokrit in stavba v vsem dovršena. Južna železnica je dala poslopji kurilnice prebarvati in strehi popraviti. Tlakovanje na prostoru pred glavnim kolo-dvorom se naglo nadaljuje, cesta od Dunajske ceste do carinarne pa s parnim valjarjem utrjuje. Po mestu se več hiš in poslopji prenavlja, n. pr. v Dalmatinovi ulici je dala trdnja Schneider & Verovšek skladiščno poslopje in ves ograjni zid lično prebarvati. S popravilo trotoarja in tlaka se v raznih ulicah delo nadaljuje. — Na obsežnem trikotnem travniku ob Celovski cesti

in Lattermannovem dvorcu, kjer je bilo svoj čas dovolj prostora za svetovni cirkus Barnum in Kludek, tam mole iz tal danes dolgi in visoki, okusno izdelani paviljoni in skladišča, ki se vrste drug za drugim: ob straneh veliki, po sredini mali, to so zgradbe za ljubljanski »Veliki sejm«. Tu bo razen tega napeljan vodovod, električna razsvetljava, preskrbljeno bo za varnost proti ognju in vplomu — in seveda tudi proti rafiniranim tržaškim in zagreb-žepnim tatovom itd. Stroški za zgradbo so projektirani baje na 6.000.000 K, če bo dovolj, se bo videlo. Za obiskovalce »Velikega sejma« za čas od 3. do 15. septembra t. l. bo pa treba kajpada tudi skrbeti: za prenočišča in hrano. Za prvo bo pač treba rezervirati ljubljanska šolska poslopja in kolikor bo po hotelih in zasebnih stanovanjih prostora, ali treba je že zdaj računati z okolnostjo, da bo v tistih dneh vse di-jajstvo — okoli 6000 oseb, zopet tu — tudi če se pričete šolskega leta do 20. septembra podaljša — ter da bo ta ljubljanski sejm obiskalo skupaj naj-maj 25 do 40.000 ljudi in da bo šla zla-eti ob otvoritvi tesna za eno kot za drugo, kakor pa navadi v Ljubljani, kadar pritisnejo ljudje na kako veliko prireditve. Kakor gre tesna za prostor na travniku, tako zna iti tesna tudi za udobnost in potrebe obiskovalcev, če se že zdaj ne preskrbi in ne ukrene potrebnega zanje. Pa predsedstvo ljubljanskega »Velikega sejma« je podvze-lo itak že vse korake, da bo vse brez-hibno funkcioniralo. S prireditvijo tega sejma, zlasti z zgradbami, ki ostanejo na mestu tudi za bodoči čas, pridobi Ljubljana tudi mnogo na olepšavi mesta, kajti vse bo okusno in popolno strokovno izvršeno, torej tudi moderno, kakor je to v večjih mestih videti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. julija 1921.

— Kaj je netaktnost? Peskovo gla-silo pravi, da je netaktno, ako se iz na-mestniških besed: »da je državna usta-va dobra, da je temelj države in da je na temelju graditi nadaljno zakonodajo« zaključuje, da so namestnikove besede lekcija onim, ki jih dan za dnevom tro-bijo v neuki svet, da je ustava slaba in pogubna za državo, ni pa netaktno, da je Peskov poročeval, podtaknil g. name-stniku v usta besede »Sicer se bo pa kmalu pokazalo pri čem da smo z usta-vo.« In vendar je vsakomur jasno, da se je hotelo, naglašamo vnovič, s pod-taknjenim stavkom dati izjavi g. name-stnika Hribarja docela drug smisel t. j., da on sam ni prepričan, da je ustava dobra in da vsled tega tudi odobruje bor-bo proti tej ustavi. Da je to infamija, to mora uvideti vsak pošten in razso-den človek. Kr. namestnik je vendar z vsem povdankom naglašal, da prihaja v Ljubljano kot čuvár in izvršitelj za-konov. Med te zakone pa spada kot pr-vo ustava, ki je temelj državi. G. kr. na-mestnik je torej predvsem čuvár in iz-vršilec ustave. Ako se potem takem nje-mu podtika, da ga navdajajo dvomi o veljavnosti in dobrih ustave, je to ne-sramnost in impertinenca, ki jo mora obsojati vsak dostojen človek. Tako je in nič drugega!

— Borba proti komunistom. Vlada je jela nastopati proti komunistom tudi v Ljubljani. Danes je policija izvršila več hišnih preiskav pri raznih znanih komunističnih voditeljih in pristajši: v Ljubljani ter zapečatila vse njihove lo-kale. V državnem interesu molčimo o podrobnostih in uspehih teh preiskav.

— Da privoščimo g. Pesku dostojan-stvo ljubljanskega župana, smo ope-tovano že dokazali, saj smo se opeto-vano — morda celo v nasprotju s šte-vilnimi našimi somišljeniki — izrekli za to, da naj vlada potrdi izvolitev g. Pe-ska za župana. Kakor bi torej radi vi-deli g. Peska na županskem stolcu, ta-ko se nam, odkrito povedano, gabi nje-govo neprestano trkanje na prsa, češ, jaz sem ljubljanski župan, ko se vendar mora zavedati, da mu pripada po zakonu to dostojanstvo šele, ako dobi najvišje potrjenje. Tega najvišjega potrjenja pa doslej še ni dobil. Zato tudi ni mogel, to se pravi, ni smel pozdraviti g. kr. na-mestnika kot ljubljanskega župana, to tem-mani, ker je uradno pozdravil g. kr. namestnika g. mag. ravnatelja dr. Zar-nika, o čemur je bil klub narodnosoci-alnih občinskih odbornikov v napredu tudi službeno obveščen. G. Pesek je šel pre-ko tega službenega obvestila in je pre-jel za to tudi zaslužen — lekcijo. G. kr. namestnik je namreč v svojem od-govoru na pozdrave pač apostrofiral g. deželnega predsednika dr. Baltha, g. mag. ravnatelja dr. Zarnika kot zastop-nika mestne občine, g. generala Dokića in g. msg. Kalana, ni pa omenil niti z besedico »mestnega župana«. Zakaj? Morda pomotoma? Ne, poučiti ga je ho-tel, da je za g. Peska pač še nekoliko preuranjeno, da nastopa službeno kot mestni župan.

— Italijani na Triglavu! Glasom obvestila iz Trsta, namerava Milanska sekcija Italijanskega planinskega dru-štva privedi 30. in 31. t. m. ter 1. av-gusta izlet na Triglav, katere bi imel izrecno le turistovski značaj in katere-ga se obenem udeležijo tudi zastopniki Julijskega planinskega društva. Naše turiste opozarjamo, da imajo izlet iz-let namen prijateljskih stikov in zato naj se v vsakem oziru previdno postopa, da ne pride do kakih izredov.

— Poseti. Kraljevi namestnik gospod Ivan Hribar je napravil včeraj dopoldne obisk pri g. pol-kovniku Nikolčiku kot komandan-tu dravske divizijske oblasti v za-

stopstvu odsotnega g. generala Do-kića, nato pri gospodu prelazu Ka-lanu kot zastopniku odsotnega g. knezoškofa in pri ravnatelju ma-gistratnih uradov g. dr. M. Zarniku.

— Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj vabi somiš-ljenike na sestanek, ki se vrši danes v četrtek dne 28. julija t. l. ob 8. zvečer v salonu gostilne pri Mraku na Rimski cesti št. 4. Na sestanku poročata gg. poslance dr. Zerjav in profesor Reiser. Udeležite se sestanka pol-noštevilno!

— Ustavo kraljevine Srbov, Hrva-tov in Slovencev priobčuje v celoti 87. številka »Uradnega Listca«. Posamni izводи te številke se dobe po 2 kroni.

— Okrajno glavarstvo v Mariboru. Začasno je prevzel posle okrajnega gla-varstva tajnik g. dr. Mulaček, ker je odšel okrajni glavar g. dr. Lainšič na daljši dopust.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom tedenskega zdravstvenega iz-kaza od 17. do 23. t. m. je zdravstveno stanje v Ljubljani sledeče: Novorojen-kih 31, mrtvorojenih 2, Umrli 22, doma-čini 10, tuji 12, v zavodih 14. Smrti vzroki: jetika 3, možganska kap 2, srč-na hiba 2, rak 1, drugi naravni vzroki 14, smrtna poškodba 1. — Naznanjene nalezljive bolezni: trebušni legar 1 in griza 2.

— Izprememba dostavnega okraja pošt Litijski in Sava. S 15. avgustom t. l. se prideli občina Poljski s popis-nimi kraji: Borovak, Brezovo, Košica, Dolgobrdo (Dolgirt), Mamoli, Zgornji Poljski, Preska, Prevek, Ravne, Arti-če (Sv. Brice), Tepe in Sp. Poljski oko-lišju poštnege urada Sava in hkrati iz-loči iz okolišja poštnege urada Litijski. Zato se izloči tudi poštna nabiralnica Poljski iz področja poštnege urada Li-tijski in prideli poštnege urada Sava.

— Tečaj za obrtnike. 28. t. m. za-ključi urad za pospeševanje obrti pri-ko jevalni tečaj za krojače, kakor tudi pre-davanja o kalkulaciji in obrtnem spisu, ki so se vršila od 20. junija t. l. Obe-nem zaključiti pa tudi knjigovodski te-čaj, ki se je vršil od 23. junija za obrt-nike vseh strok. 2. julija t. l. otvori Urad za pospeševanje obrti prikojevalni te-čaj za čevljarje v Zireh, za katerega se je prijavilo 44 udeležnikov, 8. av-gusta pa prikojevalni tečaj za krojače v Radovljici.

— Novi kopalni vlaki iz Ljubljane v Laze. Od 31. julija naprej vozijo ob ne-deljah in praznikih iz Ljubljane v Laze do preklica nastopni kopalni vlaki: Z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 8.30, 12.06, 13. in 14.20 ter iz Laz v Ljubljano z odhodom iz Laz ob 13.42, 18.30 in 19.54. Ob delavskih iz Ljubljane gl. kol. ob 12.06, in 14.20, iz Laz v Ljubljano ob 18.30 in 19.54. Za te vlake va-ljajo dosedanje kopalne vozne karte.

— Goveje meso od dobro pitanih velov bo prodajala centralna Vnovče-valnica od te sobote dalje v mesnici na Sv. Jakoba nabrežju ter na stojnici pri mostu — prosti stojnici — po 30 K in 32 K kg, na stojnici nakupovalne za-druge pri Mahrovem zidu pod kosta-njem pa po 26 K in 28 K kg. Telečeje meso se bo prodajalo po 20 K kg.

— Razpisane tobačne trafike. V »Uradnem Listu« št. 87 so razpisane tobačne trafike v nastopnih krajih: v Vikreah št. 5 pod Smarno goro; v Moz-lje št. 41 na Kočevskem; v Ribnici št. 54; v Begunjah št. 27 pri Cerknici; v Ho-tedražici št. 10; v Šilcih št. 1 in pri Sv. Trojici št. 6 v davčnem okraju Lož (obe trafiki se združita v eno samo novo tra-fiko); v Planini št. 89 in št. 106 (obe trafiki se združita v eno samo novo tra-fiko) ter v Planini št. 162 in št. 173

(se prav tako združita v eno samo no-vo trafiko).

— V znani narodni gostilni pri A. Putrihu na Dolenjski cesti št. 6 se vrši dne 31. julija t. l. ob priliki »žeganja« velika vrtna veselica. Pri isti sodeluje slavna polnoštevila viška godba. Preskrbljeno je v največji meri za telesno in duševno hrano. Zatorej, kdor se ho-če pošteno najesti »šentjakobskega bo-ba«, naj ne zamudi te prilike ter polhi na žeganje.

— »Prekmurški Glasnik«. V Mur-ski Soboti izhaja list pod gornjim na-slovom, katerega naloga je, vzgojiti tamošnje ljudstvo v narodnonaprednem in državnem duhu ter ga privedi do tega, da bode vzljubil svojo novo dr-žavo. O Prekmurju vé naš narod zelo malo, a še manj pa o razmerah, ki tu vladajo. Da se bo pa tudi v tem oziru javnost širom naše domovine informi-rala, bo skrbel za sedaj še tednik, »Prekmurški Glasnik«, ki naj ne manj-ka v nobenem javnem lokalni, posebno v Sloveniji. Tudi trgovce in razne trdnice in podjetja opozarjamo glede inseriranja, ker tu se rabi še prav vse. Naše zavedne sodržavljane pa prosti-mo, da podprejo list s tem, da ga naro-čijo. Naročnina znaša za vse leto 80 kron, pol leta 40 K, a za četrt leta 20 K. Upravištvu in uredništvu lista se na-haja v Murski Soboti, Aleksandrova ulica.

— Absolvirani trg. visokošol-ci (diplomirani eksportni akademi-ki) so naprošeni, da vpošljejo svo-je ime, absolvirano trg. visoko šo-lo, kraj in čas absolviranja ter se-danje nameščenje pripravljalnemu odboru za I kongres jug. trg. visokošolca, Ljubljana, Bleiweisova 32. Odbor potrebuje podatke v svrhu statistike in eventualnega udruže-nja vseh jugosl. absolventov trg. vi-sokih šol. O kongresu izide poseb-na brošura s statistiko. Odbor je prepričan, da nam starešine, ki so že davno nameščeni kot šefi in di-rektorji v tu- in inozemstvu po-magajo ustvariti naši izobrazbi od-govarjajoč socialni položaj.

— Padec. Ključavničar Ivan Šajn, 48 let star, stanujoč v Jenkovi ulici v Vodmatu, je padel v 25 metrov globok vodnjak. Bil je težko poškodovan in so ga odpeljali takoj v bolnico.

— Nesreča pri delu. Med zidarskim delom je v Gradišču 7 padel z odra 56 letni zidar Stavnice družbe Josip Pe-tek. Padel je deset metrov globoko. Vsed padca je dobil težke poškodbe na glavi in v notranjosti.

— Nevlita in ploha. Včeraj, 27. t. m. okoli treh popoldne je nastala v ljubljanski okolici nevihta s ploho. De-ževalo je prilično eno uro. Med nevihto je strela udarila v veliko barako za vo-jaskiški skladiščem na Kodeljevem ob Dolenjski železnici. Strela je udarila v dimnik. Stanovanci so takoj začeli no-siti svojo opremo ven, toda strela ni po-vzročila nobene škode. V mestu je plo-ha poplavlila vse ulice. Elementarne škode ni bilo nikjer.

— Smrtnevarni padec. V torek, 25. t. m. zvečer so prepelili iz Trbo-velj v ljubljansko javno bolnico 16letno deklico Ano Roglič, ki je padla z neke višine tako nesrečno, da je zadobila smrtno nevarno notranje poškodbe. V Trboveljah so s prva mislili, da gre za zastrupljenje, oziroma nekateri za mo-rilni napad. V bolnici so ugotovili, da je Rogličeva dobila poškodbe vsled padca. Včeraj ponoči je Ana Roglič umrla.

— Socialna slika brezposelnosti. Marija Gril je mlado, 24letno dekle, brezposelna služkinja. Da-nes ob 4. zjutraj jo je prijel službu-joči stražnik, ko je spala v nekem kocolcu Zgornje Šiške. Ubogo de-kle je hodilo bolno in lačno okrog. Na policiji so tudi ugotovili, da je težko bolna na grizi. Odsila je v bolnišnico. — Druga slika! L. 1858. v Ljubljani rojena Marija Babnik je znana »šlogerica karta«. Včeraj ob 8. zvečer jo je stražnik v Spod-nji Šiški na Gasilski cesti našel po-polnoma pijano. Babnikova je zna-na beračica in tajna prostitutka. Odvedli so jo v zapor.

— Nesreča vsled vročine. V pone-deljek, 25. julija ob 3. popoldne je padel z zidarskega odra vsled hude solnčne vročine Stefan Zandar iz Trzina št. 15. Rane so lahke in se je vrnil že drugi dan na delo.

— Karambol pred pošto. Jože Zde-sar, Vič št. 41, je trčil 26. t. m. ob 4. po-poldne pred pošto skupaj s tramvaj-skim vozom št. 7. Zdešarijev voz je bil precej poškodovan. Zagovarjal se bo pred sodiščem, ker ni zadosti pazil.

— Vojaški koncert se bo vršil dan-es 28. t. m. od pol 9. do 11. ure na vrtu hotela Union.

— Državne štipendije za gozdarske študije. Ministrstvo za gozde in rudnike je razpisalo večje število štipendij po 600 dinarjev mesečno za gozdarske študije na domačih univerzah v Beogradu in Zagrebu. Natlačni pogoji so raz-vidni iz dotičnega razpisa v Urad-nem listu.

Vročina.

— Ljubljana. Kjub včerajšnjemu popoldanskemu dežju je vladala sinoči velika sopenica. Vročina je postala sta-bilna. Temperatura zjutraj 21°, ob 1. uri popoldne 38° C.

— Gradec, 28. julija. Danes zjutraj 22.5° C. Včeraj popoldne v senci 36° C, na solne 42° C. Včeraj v Gradcu in na Štajerskem ni bilo dežja.

Najnovejša poročila.

RAZKOL V KOMUNISTIČNI STRANKI. — RAZVELJAVLJE-NJE KOMUNISTIČNIH MAN-DATOV. — NOVE VOLITVE.

— Beograd, 28. julija. (Izvirno.) V komunistični stranki je po zad-njih dogodkih nastala velika zmeda in neorijentiranost. Pojavilo se je več struj. Nekateri poslanci odlo-čno zanikajo vsako aktivnost in sku-šajo omiliti politično delovanje ko-munistične stranke. Drugi izstopa-jo iz stranke in se skušajo pribli-žati drugim socialističnim stran-kam. Doslej je prijavilo troje po-slancev svojo ostavko. Značilno je, da je poslanec dr. Vladislavjevič nastopil sam v zadevnem ostav-nem pismu za razpust komunistič-ne stranke. Nekateri komunistični poslanci pa skušajo oprati svoje roke glede atentatov in napadajo sedaj drug drugega. Posebno težke napade so naperili proti zaprtemu poslancu Nikoli Kovačeviću, kate-rega imenujejo podleža in sumljaj-vo eksistenco. Ko bodo mandati komunističnih poslancev razveljav-ljeni, bodo nekateri poslanci poz-vani na odgovor.

— Beograd, 28. julija. (Izvirno.) Verifikacijski odbor bo predložil po razveljavljenju komunističnih mandatov zakonodajni skupščini predlog, da se izvedejo nove volit-ve v okrajih, kjer so imeli komu-nisti svoje mandate. V političnih krogih pričakujejo, da prinesejo te volitve znatno ojačenje vladnih strank, zlasti radikalcev in demo-kratov. V notranjosti Srbije je na-stala občutna reakcija doslej komu-nistično razpoložnega prebival-stva proti komunistom. Ponekod so občinarji razgnali komunistične občinske odbore. Posebno ogor-čenje vlada proti Kovačeviću. Ko-munistična stranka je v polnem razkroju.

KONFERENCA OKROŽNIH NAČELNIKOV.

— Beograd, 28. julija. (Izvirno.) Važna konferenca bo v nedeljo 31. t. m. v ministrstvu notranjih zadev pod predsedstvom ministra Pribi-čevića. Na konferenco so pozvani vsi okrožni načelniki iz vse države. Konferenca bo razpravljala o po-stopanju proti protidržavnim ele-mentom.

MEDNARODNA KONVENCIJA PROTI KOMUNISTOM.

— d Beograd, 27. julija. V tu-kajšnjih parlamentarnih krogih se živahno razpravlja o potrebi skle-nitve mednarodne konvencije proti komunistom, slično konvenci-ji proti anarhistom. Sodijo, da je danes razpravljati o tem tudi mini-strski svet.

NOVINARSKÉ LEGITIMACIJE.

— Beograd, 28. julija. Za par-lamentarne poročevalce listov v za-konodajni skupščini so izdane po-sebne legitimacije s slikami in po-sebna navodila. V novinarski loži je za vsakega novinarja določen poseben sedež, katerega sme upo-rabljati edino le dotični novinar. Pred ložo bo postavljen varnostni organ, ki bo zahteval legitimacije vsakega novinarja. Poročevalcem je dalje dovoljeno posecati prosto-re raznih klubov in kuloarje.

OTVORITEV DELAVSKIH ZBORNIC.

— d Beograd, 27. julija. Na podlagi odloka ministrskega sveta in uredbe o delavskih zborsnicah se otvorijo delavske zbornice v Sara-jevu, Ljubljani, Splitu, Zagrebu in Novem Sadu. Te zbornice se bodo bavile izključno samo z gmotnimi in socialnimi vprašanji delavcev.

Gospodarske vesti.

— d Zagreb, 27. julija. Devize: Be-rolin 217 do 217.50, Italija 740 do 744, London 610—615, Novi Jork kabel 171 do 172, Novi Jork ček 168.50 do 169.25, Pariz 1320—1325, Praga 219—219.50, Švica 2795—2840, Dunaj 18.90 do 19.05, Budimpešta 50—50.30. Valute: dolarji 165.50—167, avstr. krone 19—21.50, carski rublji 25—0, 20 kron v zlatu 570, napoleonador 568—570, nemške marke 217—220, italijanske lire 738—740, češkoslovaške krone 220—225.

— Beograd, 28. julija. Na včeraj-šnji borzi so notirali: francoski franki 328.75, grške drahme 224, romunski le-ji 56, nemške marke 54.25, ameriški do-larji 152.20, devize Pariz 328, Geneva 697.50, Praga 54.92, Berlin 54.42, Du-naj 4.70.

— d Curli, 27. julija. Devize: Ber-lin 7.75, Holandija 189, Newyork 610, London 21.80, Pariz 47.10, Milan 25.70, Bruselj 46, Kodanj 92.50, Kristijanija 124, Stockholm 78.50, Madrid 77.80, Buenos Aires 180, Praga 7.65, Budim-pešta 1.675, Zagreb 3.50, Varšava 0.30, Dunaj 0.69, avstrijske krone 0.70, Bu-karešta 7.90.

— g Posledice suše. Iz Maribora javljajo: Posledice sedanje večteden-ske suše se kažejo po vsej Štajerski in

ZA OBRAMBO NAŠE DRŽAVE.

— Beograd, 28. julija. (Izvirno.) Po seji zakonodajnega odbora je bila včeraj konferenca vladnih strank v prostorih radikalnega kluba. Konferenci so prisostvovali tu-di člani vlade. Ob tej priliki so za-stopniki vladne večine obirno raz-pravljali o zakonu za zaščito do-movine in reda v državi. Načelo ma so stranke odobrile vladni načrt zakona, ki obsega 22 členov. Neka-teri poslanci so pri tej priliki pred-lagali še radikalnejše ukrepe proti komunistom. V vladnih krogih ra-čunajo na verjetnost, da bodo za-kon odobrile v skupščini tudi ne-katere opozicijske stranke. Za-konodajni odbor bo zakon rešil tekom tega tedna.

VTIS REGENTOVE ZAROKE NA INOZEMSTVO.

— d Beograd, 27. julija. Po do-šlih vesteh iz inozemstva, je v di-plomatskih in političnih krogih na-pravila vest o zaroki Nj. Vis. re-genta prestolonaslednika Aleksan-dra z bourbonsko vojvodinjo Zo-fijo ugoden vtis. Čestitke prihaja-jo z vseh strani. V beograjskih krogih se je vest o zaroki regenta sprejela simpatično.

KONGRES JUGOSLOVENSKIH DOBROVOLJCEV V LJUBLJANI.

— Beograd, 28. julija. (Izvirno.) Savez jugoslovenskih dobrovoljcev je sklenil, da priredi dne 8. septembra t. l. kongres vseh jugoslovenskih dobrovoljcev v Ljubljani. Na kongresu se bodo razpravljala nova pravila Saveza in se bo volil nov centralni odbor.

NAREDBA O NAMEŠČENJU IN UPOKOJEVANJU UCITELJ-STVA.

— d Beograd, 27. juliju. Pro-svetno ministrstvo izdeluje veliko naredbo o nameščenju in upokoje-vanju učiteljev za bodoče šolsko le-to. Večina učiteljev, ki je doslužila predpisana leta, bo upokojena.

OZIVOTVORJENJE NARODNE OBRANE.

— Beograd, 28. julija. (Izvirno.) Z ozirom na resnost sedanjega notranjega političnega položaja so nekateri člani Narodne obrane sklenili, da skličejo se-stanek vseh nekdanjih članov Obrane iz vseh krajev države, da se posveto-jejo o taktiki in nastopanju proti notra-njim, državne temelje razdirajočim ele-mentom, kakor tudi proti zunanjim sovražnikom.

PAPEŽEVA MOLITEV ZA MIR V ITALIJI.

— Rim, 27. julija. Povodom godu papeža Benedikta XV. je izrekel kardinalski kolegij željo, da bi papež glede na sedanje težke razmere v deželi v svrhu pomirjenja duhov, izpregovoril svojo besedo. Papež je odgovoril, da se ne obrača do ljudi, ampak do Boga in izdal je molitev, v kateri se prosti Boga do brote in priznanašanja, da bi se po zmotah svetovne vojne odstranil naj-večji bič, ki je skrajno divje sovraštvo, s katerim se zasledujejo in iz strankar-skih nagibov ubijajo moške jedne in iste družine. Zemlja, v kateri je živila kr-ščanska pobožnost in ki je bila zibelka vsake plemenitosti, postane kmalu stra-šno bojišče meščanske borbe. Nato kličo Boga, naj bi storil, da bi se obili zopet oni, ki niso sovražniki, ampak bratje. Kliče na pomoč tudi Mater božjo, da bi se z njeno priprošnjo obnovilo prijatel-jstvo med prebivalstvom.

PORAZ KEMAL PAŠE!

— Pariz, 28. julija. Kemal paša je javil ruski sovjetski vladi, da je moral vsled brze grške ofenzive umakniti svo-je čete na Anatolko železnico. Utrpel je velike izgube na človeškem in voj-nem materialu. Prisiljen je odpoklicati svojo armado iz Kavkaza. Kemal paša prosi sovjetsko vlado za brzo pomoč in jo poziva, da naj Rusija zasede Arme-nijo, da tako zabrani ustanek Armencev. Ruska sovjetska vlada mu je obljubila pomoč.

— g Šivinski semenj v Mariboru. Maribor, 27. julija. Na včerajšnji šivin-ski semenj je bilo prignanih 10 bikov, 184 volov, 251 krav, 9 telet in 24 konj. Cene: volji pitani 14 do 16 K, polpitani 11 do 15 K, krave 9 do 10 K, biki 10 do 11 K, teleta 11 K.

— g Za zvišanje ležanine v carin-skih skladiščih. Novosadska trgovska zbornica je poslala finančnemu mi-nistrstvu pismo, v katerem zahteva, da se izpremene odredbe, ki se tičejo plače-van ležarine za blago v carinskih skla-diščih. Zbornica zahteva to zato, ker so ležarine silno velike in ker se blago toliko časa carini.

— g Strojne tovarne in livarne d. d. naznanjajo svojim delničarjem, da se izplača 7% dividenda za obratno leto 1920 pri Jadranski banki, Kreditni ban-ki in Zadrutni zvezi v Ljubljani.

— g Državna podkovska šola uljudno obvešča konjereje in lastnike konj, da se odslej v sredah in petkih popoldne konj ne bo podkovalo, iz- vzemši najnujnejše slučaje.

Sokolstvo.

— Zupni zlet župe Ljubljana I. je predurmi. Le nekaj dni nas loči še od dneva, ki ga čaka vsak brat, vsaka sestra z največjo nestrpnostjo. Spored te lovdbe obsega letošnje župne proste vaje za vse oddelke naraščajo; nastopljivi župna vzorna vrsta na orodju. — Brate in sestre iz zunanjih društev opozarjamo, da je polovična vožnja zagotovljena za vse proge v Sloveniji in sicer za tekmovalce, tekmovalke in delegate za župno odborovo sejo z veljavnostjo treh dni, t. j. 30., 31. julija in 1. avgusta, za druge udeležence z veljavnostjo dveh dni, t. j. dne 31. julija in 1. avgusta. Le za društva, ki leže ob kočevski progi, velja za prihod in povratek obveznost uporabe posebnega vlaka, ki vozi ta dan. Čas odhoda in povratka posebnega vlaka naznanimo jutri.

— Československá Obec v Ljubljani darovala 400 kron misto vence k učenim pametki zeznuleho vreh stavob.

radu ana Bol. Bloudka tšlocvič. Jednote »Sokol« v Kranju.

— Jezdni odsek Sokola v Ljubljani naznanja, da se udeležijo dne 31. julija župnega zleta sokolske župe Ljubljana I. Bratje, ki žele nastopiti, naj se zgledajo do 30. julija pri bratu Sterlekarju v Mestni hranilnici, kjer dobijo navodilo.

Društvene vesti.

— Trgovski visokošolci, ki posetijo I. kongres jugoslov. trgovaških visokošolcev dne 5., 6. in 7. septembra v Ljubljani, naj prijavijo na dopisnici ime, železniško postajo, kjer nameravajo vstopiti ter natančen naslov pripravljalnemu odboru v Ljubljani, Bleiweisova cesta 32 in sicer direktno do 15. avgusta. Odbor potrebuje te podatke za preskrbo znižane vozne cene po železnici, preskrbo polovične cene za obisk sejma, prenočišča itd. Delegati prejmejo v kratkem plakate, tiskovine in nadaljevalne odredbe. Delegati se nahajajo v sledečih krajih: Vladimir Starec

(centralni odbor), Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 32. Pač Tonka, Zagreb, visoka šola za trgovino in promet. Kováč Drago, Sisak, Petrinja. Ogrizek Srečko, Maribor. Salmič Rafko, Celje. de Marchi Zvonimir, Split. Ilić Vjekoslav, Vis. Pešut N., Sarajevo, Zrinjskog ulica 17. Gjurić N., Beograd - Zemun, Nikolićeva ulica 13. Popović, Predrag, Novi Sad, Dunavska ulica 4. Dozudić M., Ruma (Srem).

— I. kongres jug. trgovaških visokošolcev. Kongres, ki je bil zamišljen za 16., 17. in 18. avgusta t. l., je premeščen na 5., 6. in 7. septembra. Pripravljalni odbor je po dolgem in temeljitom razmotrivanju prišel do zaključka, da je uspeh kongresa sigurnejši, če se vrši kongres v septembru. Posebno so igrali sledeči nepredvidjeni momenti: važno vlogo pri odločitvi za preložitve: Ljubljanski sejem je radi tehniških neprilic prenešen na september. Tretjeletniki zagrebške trgovske visoke šole gredo v avgustu na poučno ekskurzijo v Čehoslovaško in Nemčijo. Mnogo kolegov je bilo nenadoma vpoklicanih k vojaškim vajam, kjer ostanejo do konca avgusta. Radi preložitve je podaljšani tudi rok za javljanje predavanj in časopisnih člankov do 10. avgusta. Za kongres vlada veliko zanimanje pri vseh članih, kakor tudi v trgovaških krogih. O tekočih zadevah bo odbor vedno poročal potem časopisja.

— Društvo gospodarskih in šumarskih činovnikov kraljevine SHS ima svojo glavno skupščino u Križevcima dne 15. kolovoza 1921 u dvorani Hrvatskog doma u 9 sati prije podne.

— Obšni zbor akad. fer. društva »Adrije« se bo vršil v nedeljo 24. t. m. v Gorici in sicer v gornjih prostorih kavarnar »Adriatic« na Travniku. Za pripravljalni odbor so podpisani: Bednarič Rado, Pavlin Alojzij in Prinčič Jan.

nih ob priliki poroke g. Ruparja na Tržaški cesti, in dijaki Franja Kustrin, Milan Detela, Julija in Viktor Kramar K. 30.20, dobiček otroško veselice.

Za društvo Sokol II.: otroci Anica Talika in Marjan Tičar 200 K, nabrali za Sokolski dom pri srečolovu.

Srčna hvala!

— Za Jugoslovensko Matico so darovali: dr. Krevl K 1240 kot pravni honorar v zadevi Lemberger kontra Svetec, Kegljaški klub u gostilni Oblak v Litudi 400 K in g. Alojzij Zigon, sodni predstojnik v Litudi 100 K. Iskrena hvala!

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

Darila.

Upravi našega lista so poslali:
Za Jugoslov. Matico: 270 K, nabra-

Planinske razglednice
priporoča
M. Tičar, Ljubljana.

Iščem gospodlično k dvehletnemu otroku za nekaj ur na dan. Smole, Vegova ul. 8/1. 5186

Enonadstropna hiša
se proda v Bohoričevi ulici. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 5205

Moderno urejena pralnica
perila se proda takoj. Varaždin, Anina ulica br. 8. 5196

Proda se dobro ohranjena pisarniška oprema
za notarsko pisarno kompletna. Kje, pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 5197

Stavbena parcela, 665 m²
med hranilničnimi hišami in državnim koledvorom se po ugodni ceni proda. vpraša se v Krakovski ul. 11. 5199

Na dobro hrano se sprejme več gospodov.
Gospodski ul. šte. 9/1.

Na prodaj je stavbeni prostor
na vogalu Opekarske ceste in Jeranove ulice. Več poizve pri lastniku **Stanko Fonikvar**, Mirna, ali v hotelu Vega, Ljubljana 7. 5193

Gože, jermena, biče in tržaške bičevnike priporoča trdka **Osvaid Dobec**, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Trebam jednu dobro kuharicu
srednje dobe, koja znade dobro kuhati te da je potpuno sposobna za celi kučni posao da je solidna i voljana. Koje reflektiraju neka se odma ponudom obrate na adresu g. Kajo Belimar-ković, supruga pukovnika, Bjelovar. 5169

Sprejme se mlinar.

Poizve se v valjčnem mlinu **Anton Homatar**, Škofja Loka. 5162

Kmetovalci, pozor!

Neverjetne uspehe dosežete pri prašičih govedih itd. ako primešate krmil redilni prašek **Redin** lekarnarja **Piccolija** v Ljubljani. II 68

Koncipijenta,

tudi začetnika, sprejemem takoj ali pa pozneje. Dr. Franc Frlan odvetnik v Ljubljani, Miklošičeva cesta 4. 5035

Učenka

za friziranje dam se sprejme **M. Podkrajšek**, Sv. Petra c. 5149

3 nove letne obleke

vsaka po K 230.— in 5 novih bluz po 85 kron se proda. Krakovski nasip 10, II. nadst. 5198

Javna dražba 12 sodov

kisovega nadomestka se bo vršila v petek, 29. t. m. ob 10 uri dopoldne v skladišču „Balkan“, Dunajska cesta 33.

Proda se

divan, omara za obleko in risalna miza. Poizve se v trgovini **Mehle**, Ambrožev trg. 5195

Prodaj

lepo zeleno, dobro govorečo papigo z medenim stojalom. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „PAPIGA“ 5056.

Velik pes čuvaj

1 1/2 leta star; kompletan acetelinski aparat za 24 luči in steklena pisarniška stena se proda. Al. Schrey, Jesenice, Gorenjsko. 5147

Kupim

vsako množino kostanjevega lesa franko vagon oddajna postaja. Ponudbe z navedbo cene na **Matija Vidčnik**, lesna trgovina, Petrovče pri Celju. 5170

Potrebuje se

se za takojšnji vstop za neki kopališki hotel pridne jedilonoša, ki je tudi obenem jutranji računski natak in v kavarni z dobrim zasluzkom, druga kuharica-likarica, dve kuhinjski delici, dve sobarici in dve perici. Posredovalnica **Novotny** Ljubljana, Dunajska cesta 95

Intern. Transportbüro

Friedmann & Spielberg

Tel. 5849 Wien I., Bäckerstrasse Nr. 2. Tel. 5849
Brzljavi: FRIEDSPIEL.

Internacionalni transporti.

Specialni transporti v Romunijo, Jugoslavijo in Ogrsko.

Nemški importni in prekmorski promet.

Najhitrejšje odpošiljanje ekspresnih in pošiljatev kosovnega blaga za tuzemstvo in inozemstvo.

Zahvala.

Vsem, ki so nas tolažili v neizmerni žalosti ob težki izgubi naše nenadomestljive hčerkice

N A D E

izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Posebej se zahvaljujemo p. n. uradništvu Slovenske eskomptne banke in ženskemu telovadnemu društvu, ki je položilo krasno cvetje na prerani grob naše ljubljence.

Ravnatelj Bogady in soproga.

Dr. Demšar
ne ordinira do 21 avg.

Klaviroje, godala, loke, pihala in potrebščine. Strune na drobno in debelo. Specijalitete: Reliance, Black Ends, Elite itd. Popravila iz prve roke, strokovno in cenovno. **A. Mušič**, Ljubljana, Šelenburgeva ul. 6.

Proda se skoraj nov gig.

Lepodvorska ul. št. 222 vrata 3. 518

Korespondentinjo,

ki obvlada popolnoma italijanski jezik, samostojno moč, sprejme pod ugodnimi pogoji večje trgovsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe pod „Italijanska korespondentinja 5183“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 5183

Elektrotehnični obratovođa

z večletno prakso se takoj sprejme. Ponudbe s prepisom spraveval in položeno izkušnjo z navedbo plače, (prosto stanovanje, gorivo in osvetljavja) na ravnateljstvo tovarne cementa Zidani most. 5145

la Portlandcement

pri odjemu 5 — 10 vagonov naenkrat takoj dobavljivo po ceni K 165.— za 100 kg franko postaja Ljubljana. Jutne vreče se za 70 dni posodijo. Cenjena naročila pod „Cement-portland/5146“ na uprav. Slov. Naroda. 5146

Išče se

mesečna soba

s posebnim vvhodom eventualno z oskrbo, ali pa manjše stanovanje z opravo ali brez oprave proti zelo dobri najemnini. Ponudbe na poštni predal št. 53. 4805

Več tesarjev

sprejme

Ivan Zakotnik

mesni tesariki mojster, parna žaga, Ljubljana, Dunajska c. 46.

Večja strojarinja

na Primorskem išče samostojnega strojarskega mojstra za sedarska usnja. Služba stalna. Ponudbe nasloviti na **Bruno Šanig**, trgovec Via Carducci 3. 5200

Poslovodja

veletrgovine, dobro verziran vsake trgovske sroke in več vseh trgovskih poslov. Želi takoj premeniti mesto. Gre tudi k večjemu podjetju za potnika ali skladiščnika. Natančnejši podatki so na razpolago na uprav. Slovenskega Naroda pod „Prvovrstna moč/5202“.

Velepodjetje s sedezem v Ljubljani išče inteligentnega

pisarniškega slugo

ki je že odslužil aktivno vojaško službo in je bil že preje v podobni službi. Imenovan mora biti Slovenec, ki pozna krajevne razmere in ki bi vodil tudi registraturo. Ponudbe z navedbo rojstnega leta in drugih osebnih podatkov je vložiti pod „Sluga, Ljubljana, poštni predal 98“. 5203

Palično, betonsko železo,

železni nosilci vseh profilov, jeklene štirirogljate gnojne vile, jarmeniške, trakovne, krožne žage, orodje točno dobavno iz vagona v Mariboru. **Ing. Rudolf Pečlin**, Maribor, Trubarjeva ul. 4. Telefon št. 82. 5153

Dvojna lokomobila,

rabljena, prevozna, prav dobro ohranjena, (2 cilindra), 30/38/45 HP, se odda franko vagon Maribor. Več pove **Ing. Rudolf Pečlin**, Maribor, Trubarjeva ul. 4, telef. 82. 5154

I^a mleto

dolomitno apno

(zrakovno apno, izborna za fasade in ometovalna dela z izredno veliko trdnostjo) dobavlja točno in najceneje iz lastnih opkarnic **Wilh. Müller**, Baumaterialien-Großhandlung, Wien II., Gredlerstrasse 4. 4206

Mlekarna Virje

nudi lastni proizvod polnomastnega trapistovskega, groyerskega sira po najnižjih cenah. Naročila se opravljajo brzo in vestno.

Pozor, Amerikanci!

Krasno posestvo na prodaj

na Dolenjskem na prometnem kraju, tik ob cesti, z vsem inventarjem 50 oralov polja, gozda in travnikov. Vse gospodarsko poslopje v dobrem stanju in vse polje obdelano. Cena 500.000 K. Več se poizve pri **Zupančiču na Dobravi št. 4, p. Dobrišče**.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju **natančni znesek**, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov, nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje se poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšni denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da pripravijo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.